



У ДРУЖЕЊЕ СИНДИКАТА  
ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ  
Београд, Дечанска 14, 333-5267, 062-8542-060

# Е - ИНФОРМАТОР

ЕЛЕКТРОНСКО ГЛАСИЛО УСПС - Број 1 - 14.. септембар 2015. године  
Одговорни уредник: Михајло Радовић  
Редакција: Љубиша Бабић, Мишел Марицановић, Зоран Антић.

---

*Поштовани чланови и симпатизери, грађани Србије,*

*Због медијске блокаде какву доживљавамо последњих месеци, што смо активнији све мање медији пишу о нама, одлучили смо да узмемо ствар у своје руке. Зато смо покренули Електронски Информатор Удружења синдиката пензионера Србије, да бисмо вам на кућну адресу достављали информације о томе шта радимо и шта планирамо да радимо.*

*Оваквим начином комуникације остављамо вам могућност да нам упутите критике, али и предлоге и сугестије које ће нам бити драгоцене, као и да вас благовремено позовемо да учествујете у нашим активностима и да нам својим знањем, стручношћу и искуством помогнете да лакше и брже остваримо заједнички циљ.*

*Сви знамо да имамо опасног противника, који користи све полуге власти да нас заустави у нашој намери, да на правни начин, поштујући Законе и Устав Републике Србије, повратимо пензије које су нам одузете, то јест смањене. Та блокада институција почиње од ПИО Фонда, то јест умањења пензија без решења о умањењу и без права на жалбу, преко свих државних институција, до Уставног суда Србије који девет месеци - ћути.*

*Наше активности у том правцу, које досад нису дале значајне резултате, показују нам јасно да живимо у држави у којој Влада Србије не поштује Законе и Устав Републике Србије.*

*Ми, најстарији грађани Србије, имамо мисију - да будемо најжешћа опозиција свакој власти која се не држи Закона и Устава и да сваку власт натерамо да нам омогући да живимо у правно уређеној држави у којој се зна ред и правила.*

*Нама је то изузетно важно због нас, због наше деце, због наше унучади, због свих оних година рада које смо уложили у будућност Србије, због садашњости и будућности Србије.*

**Ми морамо то да урадимо**  
**- зато што једино ми то можемо да урадимо!**

**Ми знамо шта хоћемо,**  
**и знамо како да спроведемо то што хоћемо!**

Зато вас позивамо да нам се придружите, да нас подржите, јер само солидарно, само заједно можемо одбранити - достојанство и успоставити систем равноправности - у коме ће сви имати подједнаке шансе!

**ДОСТОЈАНСТВО - РАВНОПРАВНОСТ - СОЛИДАРНОСТ!**

Београд, 14. 9. 2015. године

Уредништво

-----

## **ШТА ЈЕ ДАНАС УДРУЖЕЊЕ СИНДИКАТА ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ?**

Удружење синдиката пензионера Србије је основано 8. априла 2013. године.

Неки су се и пре нашег оснивања питали: **Зашто пензионери оснивају свој синдикат**, погрешно мислећи да синдикат треба да оснивају само они који су у радном односу.

Реч синдикат потиче од старогрчке речи "синдикос" која значи "заштитник", "бранитељ", односно "адвокат". С обзиром да у Србији нико више не штити пензионере нити њихова стечена права, ни Савез пензионера као друштвена организација, нити ПУПС као политичка странка, али ни друге партије које у својим програмима говоре о пензионерима - логично је било да се формира Синдикат пензионера, који ће на себе преузети заштиту пензионера у најширем смислу.

Јер, пензионерима се странке и партије обраћају само у предизборним кампањама, после којих никога више није брига за пензионерску популацију.

Дакле, Синдикат пензионера Србије формиран је зато што је био неопходан, а то је урађено по угледу на многе синдикалне централе уевропским земљама које поред бројних струковних синдиката у свом саставу имају и синдикате пензионера.

До сада је УСПС основан у Војводини, Београду и великом броју градова, округа и општина у којима се већ одвија процес индивидуалног учлањавања пензионера.

Поред индивидуалног чланства, УСПС као кровна организација брине и о својим колективним члановима као што су Удружења синдиката пензионера Бродоградилшта Београд, Југословенског речног бродарства, пензионера "Тигра" из Пирота, инвалида пензионера из Шапца и Удружења малих акционара Луке Београд и сличним пензионерским асоцијацијама. Ови наши колективни чланови окупљају око 100.000 пензионера.

Убрзо по оснивању постали смо колективни члан Савеза самосталних синдиката Србије, члан Регионалног удружења синдиката пензионера, кога сачињавају сличне организације из бивших југословенских република, а чије окупљање подржава и помаже италијански Синдикат пензионера ЦГИЛ.У Бриселу смо 13. маја ове године примљени за редовног члана Европске федерације синдиката пензионера и старијих лица (ФЕРПА).

Наш основни задатак је заштита и унапређење економских, социјалних и материјалних права, потреба и унапређење права из области инвалидско пензијског и здравственог осигурања пензионера, социјалног старања, социјалне адаптације, интеграције пензионера и борби против свих облика старосне дискриминације.

На више седница наше Скупштине, Председништва, Извршног одбора, на округлим столовима и међународним конференцијама, као и на протестима - разматран је положај пензионера и старијих лица, анаши ставови и захтеви о различитим питањима достављани су влади и надлежним министарствима, Уставном суду, ПИО фонду, Заштитнику грађана и другим институцијама од којих смо, понекад, добијали повратне информације.

Незадовољни што се у Народној Скупштини Србије доносе неуставни закони или измене постојећих закона, најчешће без јавне расправе и по хитном поступку, а којима се отима од пензионера, неколико пута смо се обратили Уставном суду ради покретања поступка за оцену уставности:

**1. Закона о привременом начину исплате пензија;**

**2. члана 155. Закона о пензијском и инвалидском осигурању,** а који се односи на већинско учешће државе у управљању Републичким фондом за пензијско и инвалидско осигурање;

**3. Закона о извршењу и обезбеђењу,** којим се од пензионера, старих лица и грађана Србије отима новац, озакоњеном хајдучијом.

За сада, Уставни суд ћути што нас све више уверава да су ови закони и измене закона - неуставни. Уплашени за своју егзистенцију, судије Уставног суда, полако али сигурно, издају сопствену струку. Тако се подривају државне институције, губи поверење грађана у државу и ствара атмосфера безакоња, хаоса и панике.

Али, наша активност није се исцрпљивала само на апелацијама Уставном суду. На бројним конференцијама за електронске и штампане медије, бурно смо реаговали не само на умањење пензија, него и на поскупљења, било да је у питању електрична енергија, порези, висина станарине, цена грејања и слично. Као што је свима познато, успели смо да својим гласним и образложеним ставовима одложимо драстично поскупљење цена у градском превозу у Београду за 2015. које се односило на лица старија од 65 година.

С обзиром да је материјални и социјални положај пензионера данас на веома ниском нивоу, са тенденцијом даљег погоршања, па уколико се настави оваква политика према пензионерској популацији, можемо очекивати да ће пензије бити све мање и уједначеније, до нивоа уравниловке и социјалне категорије. Због тога УСПС предузима све неопходне активности ради предлагања и доношења мера за побољшање материјалног и социјалног положаја пензионера, успостављање нарушеног система пензијско-инвалидског осигурања и доношење новог Закона о пензијском и инвалидском осигурању у Србији.

Наш волонтерски рад као и структура кадрова који су окупљени око УСПС гарантују да заједно са свим својим индивидуалним и колективним члановима можемо да се још боље организујемо и будемо ефикаснији у решавању многих питања која се односе на пензионере и старија лица.

Моћ пензионера можемо да ојачамо само ако смо удружени, ако се организујемо, мобилишемо, и будемо у стању да политичаре позовемо на одговорност како би данашњи неуспели економски модел заменили новим, онаквим који ће свима донети напредак.

**Зато и Ви постаните члан**

**Удружења синдиката пензионера Србије!**

27. АВГУСТА У ДОМУ СИНДИКАТА У БЕОГРАДУ  
ОДРЖАЛИ СМО ТРИБИНУ

## **ЗАУСТАВИМО ЕКОНОМСКО И ПРАВНО НАСИЉЕ**

Трибину је отворио и присутне поздравио господин Мића Вујасиновић, председник УСПС и присутне обавестио о активностима које је организација пензионера спроводила у протеклом периоду. Посебну пажњу је скренуо на ћутање државе и на замену теза која се врши причом о повећању пензија, уместо да пензије буду враћене на ниво пре смањења.



Професор доктор Зоран Ивошевић, нам је приказао како у очима правне науке изгледају потези и одлуке Владе која уместо да штити законе и Устав, ради управо супротно. Доноси незаконите и противуставне одлуке.



Адвокат и народни посланик Ненад Константиновић је подржао нашу акцију - **ОСЛОБОДИТЕ ПОРЕЗА СТАН У КОМЕ ЖИВИМО** - Тражимо да већ

издата решења за 2015. годину одмах буду поништена - и позвао све присутне да потпишу петицију за измену закона о порезу на имовину - акцију коју водимо и коју ћемо водити у септембру.



Адвокат Бранко Павловић, Професор доктор Нена Шантић и Марија Тодоровић, анализирали су садашње стање у Србији и указали на могућа решења.

Позвали су присутне и све грађане на отпор и солидарност, како бисмо заједно, нас 1.700.000 пензионера, постали грађани које Влада Србије мора да саслуша и уважава наше ставове и захтеве.

На Трибини је упућен Проглас грађанима Србије, који објављујемо у целости:



СА ПРОТЕСТА ПЕНЗИОНЕРА - АПРИЛ 2015. ГОДИНЕ

# ПРОГЛАС

## ДОСТОЈАНСТВО - РАВНОПРАВНОСТ - СОЛИДАРНОСТ

ГРАЂАНИ СРБИЈЕ, пензионери, запослени, незапослени, домаћице

- НЕМА ДОСТОЈАНСТВА у Србији у којој званично има 700.000 незапослених  
- милион пензионера прима пензију мању од 25.000 динара - сваке године из Србије оде 30.000 младих образованих људи - младе мајке све ређе рађају децу због односа власти према њима - противуоставно се: смањују пензије, доносе пореска решења, утеривачи дугова отимају имовину грађана

- НЕМА РАВНОПРАВНОСТИ у Србији када богаташима репрограмирају и опраштају порезе, а грађанима шаљу утериваче дугова на врата, да им плене имовину и истерују их из станова и кућа - Када појединци на власти одређују колика ће коме бити пензија или плата - Када се не поштују Устав, закони и процедуре - Када се закони и правила доносе за повлашћене групе људи а не за грађане - Када они који немају иза себе никакво радно искуство, не поштују вишедеценијски туђ рад - Када је овде добро само тајкунима и страним банкама

- НЕМА ОПСТАНКА И УСПЕХА БЕЗ СОЛИДАРНОСТИ -

Пренесите вашим породицама, комшијама, пријатељима да ми нисмо против Владе Србије - али да Влада и Скупштина Србије морају престати да доносе ОДЛУКЕ које угрожавају наш биолошки и физички опстанак. - САМО ЗАЈЕДНО И СОЛИДАРНО показаћемо им колика је наша снага и моћ, зато што они не виде појединце и групе грађана. КАДА НАС ОВДЕ НА МИТИНГУ У ОКТОБРУ БУДЕ ВИШЕ ХИЉАДА - СХВАТИЋЕ НАС ОЗБИЉНО!

Грађани Србије

## ДОСТОЈАНСТВО, РАВНОПРАВНОСТ И БОЉИ ЖИВОТ

**НИКО НАМ НЕЋЕ ПОКЛОНИТИ**

**КЉУЧ ЗА НАШ УСПЕХ ЈЕСТЕ**

**СОЛИДАРНОСТ**

## **ОВО СУ НАШИ ЗАХТЕВИ**

На самом крају Трибине прочитани су захтеви руководству Србије, који су сутрадан и званично упућени свим именованим функционерима. Захтеве донете на Трибини објављујемо у целости:

Господину Томиславу Николићу,  
председнику Републике Србије  
Господину Александру Вучићу,  
председнику Владе Србије  
Госпођи Маји Гојковић,  
председници Скупштине Србије  
Госпођи Весни Илић Прелић,  
председници Уставног суда Србије  
Господину Саши Јанковићу,  
заштитнику грађана омбудсману Републике Србије  
Господину Синиши Малом,  
градоначелнику Београда

### **Поштовани**

**Са ове Трибине коју смо одржали под називом ЗАУСТАВИМО ЕКОНОМСКО И ПРАВНО НАСИЉЕ, обраћамо се вама који управљате државом Србијом и нашим животима и тражимо од вас:**

- Да поништите све противуставне Законе и уредбе донете на штету грађана
- Да поништите Закон о привременом уређењу исплата пензија и вратите их на ниво пре противуставног смањења
- Да поништите Закон о обезбеђењу и извршењу, тј. Закон о извршитељима
- Да Закон о порезу на имовину, у складу са Уставом, прилагодите стандарду и платежној моћи грађана
- Да омогућите Уставном и Управном суду да независно од власти ради свој посао
- Да имовином оних који су у протеклих двадесет пет година покрали државу Србију попуните буџетски дефицит и смањите дуговања државе
- Да направите имовинску карту за све грађане Србије и у складу са њом водите пореску политику
- Да закони које доносите буду у интересу грађана а не у интересу страних банака и власника крупног капитала
- Да грађанима Србије вратите част, достојанство и равноправност, који су у претходним деценијама уништени дивљачком лоповском приватизацијом и пљачком друштвене и државне имовине

**Донето на Трибини**

**"Зауставимо економско и правно насиље"**

**У Београду, у Дому синдиката, 27. 8. 2015.**

**УСПС - пензионери и грађани Београда и Србије**



Проф. др Зоран Ивошевић:

## Зашећерене правне и економске подвале



Говор проф. др Зорана Ивошевића, редовног професора Правног факултета Универзитета Унион, бившег судије Врховног суда Србије и првог председника Друштва судија Србије, на [Трибини „Зауставимо економско и правно насиље“](#) одржане 27. 8. 2015. у Дому синдиката у Београду, у организацији [Удружења синдиката пензионера Србије \(УСПС\)](#)

**Актуелне правне и економске невоље пензионера и осталих грађана Србије, изазване су зашећереним правним и политичким подвалама**

1.

[Закон о привременом уређивању начина исплате пензија](#) из 2014. године својим безазленим називом најављује уређивање технике исплате пензија, а својим ригидним одредбама унеређује Уставом зајемчена права корисника пензија утврђена системским [Законом о пензијском и инвалидском осигурању](#), којим се, по члану 97. тачка 8. [Устава](#), она једино могу утврђивати и мењати и укидати. А шта се десило? Системски закон је остао на снази, али су његове одредбе о висини пензија суспендоване бочним сурогат-законом чију очигледну неуставност (За)Уставни суд још није стигао да констатује.

Шта његову неуставност чини очигледним?

Сурогат закона девастира одредбу члана 20. став 2. Устава која предвиђа да се достигнути ниво људских права, којима припадају и права из пензијског осигурања, не може смањивати.

Сурогат закона није у складу са Европском социјалном повељом која (у члану 12. тач. 1-3) државу-потписницу обавезује да свој систем социјалне сигурности одржава на задовољавајућем нивоу и постепено подиже на виши ниво. Пошто је Србија ову повељу ратификовала 2009. године, није могла да достигнути ниво

социјалних права снижава. Како је то овим законом учинила, повредила је одредбу члана 194. став 5. Устава која одређује да закон не сме бити у супротности са ратификованим међународним уговором.

Сурогат закона умањује пензије зависно од њихове висине, дакле – прогресивно. Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, умањује примања у једнаком проценту од 10% основице, дакле – линеарно. Разлика у начину смањивања примања пензионера и оних који раде у јавном сектору представља дискриминацију, а она је чланом 21. став 2. Устава забрањена.

## 2.

По ступању на снагу сурогат-закон, председник Владе Александар Вучић је у скупштинској расправи о ребалансу буџета за 2014. годину и Буџету за 2015. годину, 22. децембра 2014. године, изјавио да „више неће бити смањења пензија“ и да грађани „убудуће могу очекивати само бољитак“.

Ова се изјава још није ни „охладила“, а Народна скупштина је на самом почетку обећане будућности допунила системски Закон о пензијском и инвалидском осигурању чланом 80б који гласи: „Изузетно од члана 80. овог закона, за време примене Закона о привременом уређивању начина исплате пензија (...), пензија се може повећавати само у складу са законом којим се уређује буџетски систем и законом којим се уређује буџет“.

Члан 80. од којег се овом одредбом одступа, предвиђа да се висина пензија сваког априла и октобра у години усклађује са кретањем трошкова живота у Републици. Пошто је буџет за 2015. годину, на захтев ММФ-а, рекордно рестриктиван, цитирана одредба је обуставила априлско усклађивање пензија, па су оне реално пале због енормног повећавања животних трошкова. Тиме је пала и обећавајућа изјава премијера.

Ваља нагласити да се ово реално смањење пензија односи на све пензионере, дакле, и оне са мање од 25.000 динара месечних примања.

Ових дана је председник Владе обећао повећање пензија, уз благослов ММФ-а, у октобру ове године. Слутим да би то могло бити оживљавање суспендованог прописа који се односи на овогодишњи рестриктивни буџет. Ако се то и деси, ново премијерово обећање имаће укус „зашећерене водице“, јер ће сурогат-закон и даље бити на снази.

## 3.

На сву срећу, пензионери и остали грађани већ су препознали зашећерене подвале које су пратиле: умањења осталих прихода лица у јавном сектору; повећање пореза на имовину; поскупљења камата, комуналних услуга и ПДВ-а;

поскупљења гаса и струје; поскупљења лекова и уџбеника; умањења просечних плата и пензија... Сви ти удари на стандард становника кориснике пензија погађају теже, јер су њихова примања – макар била и мала – често једини стални приход породица чији радно способни чланови нису запослени. А њихов број није мали.

Зашто тврдим да грађани већ препознају зашећерене подвале и шта на то указује? Иако етаблирани политички аналитичари о томе ћуте, популарност председника Владе и његове странке почела је да опада. Да није, Вучић не би био у мислима о превременим изборима, у којима ће бити до октобра. А чим је у таквим мислима, припрема још једно зашећерено обећање. Оно је, у присуству ММФ-а, већ дато а гласи: „Плате и пензије биће веће. И тачка. Питање је само када, како и колико“. У речима „када, „како“ и „колико“ чучи и могућност нове зашећерене подвале. Сачекајмо октобар. Није далеко.

Зашећерена политичка обећања упућује својим сународницима и Вучићев албански колега Еди Рама. Он је недавно дронирао Србима „Велику Албанију“ по угледу на Вучића који је, следећи свог политичког оца Шешеља, све до скоро дронирао Македонцима, Црногорцима, Бошњацима, Хрватима и скадарским Албанцима „Велику Србију“. Сада то објашњава младалачким гресима прошлости, следећи нове менторе из Берлина, Вашингтона и Брисела. Али таква је судбина политичара, јер се баве другим најстаријим занатом а њега са оним првим повезује лукративно мењање партнера.

Пензионерима нису потребни ментори. Ни они из ПУПС-а, који лична и неотуђива права корисника пензија лако и весело жртвују властитим интересима. Не требају им ни политички заступници, јер хоће да се њихов аутентични немодификовани и незашећерени глас јасно чује.

Да завршим речима Воје Жанетића које сам прочитао у прошлом броју НИИ-а: „Пензионери су некако исто избеглице, само што живе овде и немају куд да оду, јербо њих није стрефио ИСИС него ММФ“.

**Проф. др Зоран Ивошевић**

**редовни професор Правног факултета**

**Универзитета Унион**

Говор на Трибини „Зауставимо економско и правно насиље“ одржаној 27. августа 2015. године у Дому синдиката у Београду, у организацији [Удружења синдиката пензионера Србије](#)

-----

ПЕНЗИЈЕ И ПЛАТЕ МАЊЕ

ПОРЕЗИ, СТРУЈА, ВОДА - СВЕ ВЕЋИ

## **Ослободите пореза стан у коме живимо**

Поштовани суграђани,

Удружење Синдиката пензионера Србије, због тешког материјалног положаја пензионера, старих лица и свих грађана, одлучило је да покрене акцију - Грађанску иницијативу за измену Закона о порезима.

Акцију водимо под називом

### **- ОСЛОБОДИТЕ ПОРЕЗА СТАН У КОМЕ ЖИВИМО.**

Још у августу смо започели сакупљање потписа грађана у целој Србији, а крајем септембра те потписе предаћемо Народној Скупштини Србије и тражити да се наши захтеви уврсте у дневни ред, да се о њима расправља и да се Закон који грађане Србије тера у беду и сиромаштво, хитно промени.

Грађани Србије имају најмања примања у Европи а плаћају најскупљи порез у Европи. Порез на стан НЕ ПЛАЋАЈУ у Босни и Херцеговини, у Хрватској, у Италији, у Словенији се плаћа порез на вишак стамбеног простора - преко 160 квадрата, у Немачкој је стопа пореза десет пута мања него у Србији.

Нисмо очекивали, да ће Влада Србије, после одлуке да нам смањи пензије и плате, бити толико дрска и безобзирна према грађанима и доносити одлуке којима нам повећава трошкове живота - повећане су цене Инфостана, пореза, струје, храна је све скупља, трошкови школовања деце. Укупан живот у Србији је све скупљи и живи се све теже. Бесмислено је набрајати шта је све од повластица грађанима укинута, почев од помоћи пензионерима са најнижим примањима, бенефиција инфостана, помоћи трудницама и много, много тога. Подсећамо вас да је више од 16.000 пензионера дошло под удар судских извршитеља, да им плене имовину, да пензионери умиру од глади наочиглед власти, да је живот све тежи свим грађанима и да само јединствени можемо то да променимо.

Грађани Србије, позивамо вас да подржите нашу иницијативу и да заједно зауставимо нехуман и нељудски однос власти према нама. Овом петицијом ми започињемо законом предвиђену процедуру за измену важећег Закона о порезу на имовину.

Извршни одбор УСПС

-----

## **Грађани Србије**

Због тешког материјалног положаја пензионера, старих лица и свих грађана Србије, у који смо доведени одлукама Владе Србије да нам смањи пензије и плате и повећа трошкове живота, покрећемо грађанску иницијативу за измену Закона о порезу на имовину, под називом:

# **ОСЛОБОДИТЕ ПОРЕЗА СТАН - КУЋУ У КОЈОЈ ЖИВИМО!**

**Грађани Србије имају најмања примања у Европи,  
а плаћају најскупљи порез**

Позивамо Владу Србије да престане да штити тајкуне и стране банке и да новац за поуну рупа у буџету тражи од оних који су покрали државу, а не од осиромашених пензионера, незапослених грађана и оних који једва преживљавају

### **ПОТПИС НА ГРАЂАНСКУ ИНИЦИЈАТИВУ МОЖЕТЕ ДАТИ:**

- Дечанска 14, VII спрат, соба 6, сваког радног дана од 10 до 13 ч, 333-5267
- На Чукарици, Пожешка 83а, I спрат, сваке среде од 10 до 14 ч, 062-8542-060
- На Врачару, Радослава Грујића 21, II спрат, четвртком 11 - 13 ч, 063-2526-30
- На Савском венцу, Светозара Марковића 79, II спрат, уторком и четвртком 11 - 13 ч. 064-21-89-814

**Вашим потписом  
помоћи ћете да заједно  
зауставимо даљи нехуман однос  
власти према грађанима**

Разговор са Маријом Тодоровић, потпредседницом УСПС-а:  
**Гледај живот кад доносиш одлуке**



Првог четвртка месеца септембра 2015. године, у кафићу на VII спрату Дома синдиката, разговарали смо са Маријом Тодоровић, потпредседницом [Удружења синдиката пензионера Србије \(УСПС\)](#) – о смањењу пензија, о радницима-виртуозима ‘Прве петолетке’ из Трстеника, о разлици између кабинетског и одлучивања на основу познавања стварне ситуације на терену, о краћем животном веку пензионерки...

Марија Тодоровић је била директор за кадрове у „Првој петолетки“ – Трстеник, министар за рад у два мандата: у влади Ивана Стамболића и влади Бранислава Иконића, као и председник Савеза синдиката Југославије. Сад је, каже, само пензионер

---

*Пензин:* Често се каже да су сви пензионери једнаки.

**Марија Тодоровић:** Јесу! Ја исто мислим, а мислим да они који мисле да нису једнаки, греше. Сви смо једнаки!

## Смањивање пензија

**Пензин:** На Трибини „[Зауставимо економско и правно насиље](#)“ рекли сте да све земље Европе имају проблема са обезбеђивањем новца за пензије, али ниједна није посегла за смањивањем пензија. Зашто се Србија одлучила на овакав потез?

**Марија Тодоровић:** Сад, ја не разумем... Ако су мислили да ће спасити буџет и Србију од банкрота са пензијама које су скинули – 600.000 је људи којима су скинули пензије, то је доказ да уопште нису анализирали ситуацију пре него што су ту одлуку донели. Мислим, скоро да могу да тврдим, да је ММФ то предложио као најједноставнију меру, они су то потписали и онда почели да спроводе. То је учињено без икаквог активног односа министра за рад који је морао да анализира стање у тој популацији и да онда закључи шта треба да се ради.

Јер да су анализирали, закључак је морао бити другачији. Има хиљаду начина да се дође до тих пара које су узели од пензија, а да нису дирани пензије. Или, да су узели, али да су рекли: вратиће тада и тада.

Јер то је Србија имала и у време Слободана Милошевића – исто су смањили пензије 30 %, после су враћали, неколико година. То се онда звало „Велики дуг“.

Међутим, узети, а не поменути да се врати, то је најблаже речено – **срамота**. Поготову што није у складу ни са законом, ни са Уставом, ни са једним документом, осим тог закона који су донели напречац за три дана. „[О начину исплате...](#)“, ви очекујете да ће да регулише како исплаћивати: да ли преко поште, да ли на руке, да ли у банци... Говоре о начину исплате, све се продужило како је и било.

**Нигде нису поменули да ли ће вратити, неће вратити, шта ће бити са тим парама, зашто смо то дали... Образложење: Ја волим Србију. Па због тога?! Па наравно да волим Србију!**

## Социјалне пензије?

**Пензин:** Колико је таква одлука утицала и на став људи који данас уплаћују доприносе? И раније је вера у пензиони систем Србије била пољуљана, поставља се питање да ли је, након смањења, вера потпуно нестала.

**Марија Тодоровић:** Размишљала сам шта је контекст целе приче. Јер милион људи је сада, наводно, заштићено, значи остало на својих 10.000, 13.000, 17.000 до 25.000. И они ће сада добити повећање, имаће пензије какве до сада никада нису имали. Па то је смешно.

**Висина пензија је утврђена на основу закона**, а тај закон је рекао да за сваку радну годину то је износ плате – износ дохотка, ставља се у однос према просечној плати у Србији и добије се један коефицијент. Када се то све сабере, то се онда множи са тзв. општим бодом и то је износ пензије. Ту нема никакве мућке, то свако може да провери. За неуплаћену годину стажа – нема ништа.

За ових милион којима ништа није дирано, они су сврстани, у ствари, у тзв. **социјалне пензије**. Покушавало се, уназад 10-15 година, да се дође до тзв. социјалне пензије – да свака стара особа изнад 65 година добија износ који колико–толико гарантује неку егзистенцију у старости, као што је у Америци, у Западној Европи... Те развијане државе имају то.

*Пензин:* Али то је вид социјалне заштите, а не стечене пензије...

**Марија Тодоровић:** У ствари. **Ово је практично вид социјалне заштите**. Ја сам мислила да су можда хтели да за већину, тј. милион људи – старих, обезбеде тзв. социјалну пензију, јер у ствари ово, што је за пољопривреднике само 10.000, то је то. Ми смо рачунали, својевремено, да ли ова држава може то да поднесе да за све старе људе то обезбеди. Није могло. То би, наравно, морало да иде из буџета.

Мислила сам да је ово генерална проба за то. Пробали су, видели су да се то сад може. **Али шта је са Фондом пензијског осигурања? Да ли се он пуни? То нико од вас из гласила не пише, не проверава, не пита Фонд: да ли се месечни доприноси, којима је држава одредила висину, редовно сливају у Фонд?**

Држава је рекла да се не управља Фондом као што је досад било, него четири представника државе, а један из синдиката, један представник послодаваца и један пензионера. **Значи, коју год одлуку треба да донесу, пензионери су прегласани.**

## **Фонд ПИО**

*Пензин:* Ви сте били у Управном одбору Фонда ПИО...

**Марија Тодоровић:** Ја сам била председник. Тад је било шест од пензионера, шест од послодаваца и шест из синдиката. Зашто шест? Зато што имамо различите, да кажемо, интересне групе, и у оквиру пензионера и у оквиру послодаваца и у оквиру синдиката. Сад је то сам један. Без обзира на све друге околности, он је само један. **А држава има четири! Може сваку одлуку да прегласа. То је исто смешно.**

*Пензин:* Дакле, тај представник пензионера је сад само фигура...

Крајем јуна ове године, усвојене су [измене и допуне Правилника о располагању](#)



непокретностима Фонда ПИО. Има ли УСПС сазнања о каквим изменама је реч?

**Марија Тодоровић:** То је питање чије ће бити то што је направљено од средстава Фонда. **Наше становиште, у УСПС, је да то мора остати својина Фонда, да се то не сме продавати.** Сада су сви у тешкој ситуацији, наравно и те организације, та одмаралишта, рекреативни центри, али нека се зна да је Фонд власник. И на суду је добијено, за већину тих институција, да је Фонд власник.

Наша идеја је да се то сачува, да се то не продаје. Они су, у међувремену, покушавали на све могуће начине да избегну продају, али и да не кажу гласно и јасно да је то власништво Фонда, да се о томе стара Фонд.

Ја тај правилник нисам видела, тражићу да га видим. Али став је државе, четворо њих је гласало из државе: **све се покрива са тим одласком пензионера са ниским примањима на тај бесплатни боравак у бању.**

Меркур је институција која одлично функционише, али дневно је 5.000 динара пансион. Ми смо хтели да узмемо те ваучере, али они кажу да не могу да примају ваучере јер су здравствена установа. **Али здравствена установа која има 5.000 пансион!** А без 20 дана нема сврхе тамо ићи. Од којих пара?

**Пензин:** *Шта се дешава са новцем који се добија тим путем? Слива ли се у Фонд?*

**Марија Тодоровић:** Не знам, али **треба испитати уопште све приходе Фонда.** Видети колики су и како се троше. Ја сад немам увид у то. Ми смо се само заинатили да се не продаје. То је први и најважнији корак. А после ћемо ићи даље.

### **Пензије и порези – резултат „кабинетског“ одлучивања**

**Пензин:** *УСПС тражи да се пензије врате на ниво пре доношења Закона о привременом уређивању начина исплате пензија, али је покренуо и акцију прикупљања потписа за измену Закона пореза на имовину. Није ли то у некој врсти супротности једно са другим? Одакле пунити буџет који треба да финансира исплату све већег броја пензија?*

**Марија Тодоровић:** Није ту реч о тој врсти супротности него је реч о **неуважавању реалне ситуације.** Јер реална ситуација је да пензионери, који живе у стану, нпр. у центру Београда, не могу да плате толико енормно повећање пореза, а поготово на тзв. рубним подручјима, рецимо, са Дедињем.

Наше реаговање није сад само противуречност коју сте Ви уочили, која је тачна, него је наше реаговање на неправу. **Неправо.** Јер да су гледали конкретну ситуацију, нпр. ту зграду близу Дедиња не би рачунали у прву зону јер није прва

зона, рађена је 1946, нема ни парно грејање, високи плафони, високе степенице (а кад се остари, тешко се иде уз степенице), а угаљ из подрума носите на 4. спрат који је високо...

**Значи, суштина нашег реаговања је на неправо. Гледај у живот и види шта је шта. Немој зато што се види Дедиње, да пребациш стан у 1. зону. Ту је реакција наша. Не зато што се пуни буџет. И треба да се пуни. Односно, шта ћемо са овима из Дипоса? Што су дужни толико? Зашто се Вук Драшковић одмах изузео? Зашто?**

Оно што је карактеристика и за пензије и за порезе јесте да је одлучивано за столом, над папирима, а не о реалној ситуацији. Мора се познавати шта је шта, где је шта, колико је шта и онда на основу тога одлучивати. Мислим да је то **једна заједничка карактеристика – да се кабинетски решавају питања, уместо да се гледа у живот. А живот има своју, другачију слику...**

### ***Министар за рад – истражи, па тек онда одлучи***

*Пензин:* *Како сте Ви некада доносили одлуке?*

**Марија Тодоровић:** Ја сам радила у „Првој петоледи“ Трстеник, била сам директор за кадрове. Ја сам научена у „Првој петоледи“ да за **све што радим морам имати претходно истраживање и закључак на основу кога после радим. Све што радим, све.**

И кад ми је Иван Стамболић рекао да сам предложена да будем **министар за рад**, ја сам се изненадила зато што је то за мене била врло висока функција и одговорност. Питала сам како ћу то да радим. Каже, исто како си радила у Петоледи. А ја сам то схватила на следећи начин: то што сам ја у Петоледи знала сваки угао, сваког човека, сваку одлуку, сваки потез пословни који је рађен, тако сад у **Србији морам знати за сваку фабрику и морам имати увид шта се где ради и како.** И тако сам радила.

С тим што сам одмах питала Ивана Стамболића јесам ли ја део твоје главе за кадрове, за рад или сам ја председник Владе за рад? То значи: не питам га за сваку одлуку, него ја њему предлажем. Он је рекао: „**Ти си председник Владе за рад,**„. И тако је било. Јер он је био такав човек.

### ***„Прва петолетка“ Трстеник – европска престоница хидраулике и пнеуматике***

*Пензин:* *„Прва петолетка“ – шта се десило са њом?*

**Марија Тодоровић:** Па тужно. **То је фабрика која је израсла у гиганта.** Кад сам ја почела да радим, наш директор **Крсто Босанац** је рекао да смо почели свој радни век у **престоници хидраулике и пнеуматике Европе.** А иза његових леђа

је била карта света, а из Трстеника су шпенадлама били закачени конци где је све Петолетка извозила своје производе.

Затим је рекао: „Ко нема амбиције да буде на нивоу стручњака, европских стручњака за посао који му је поверен, може да, кад попијемо кафу, узме своју радну књижицу и иде, стипендију нећемо тражити назад“. То је прва његова реченица! И ми смо такви били, ми смо такви били!

**Марија Тодоровић:** Сви смо узидали себе у ту фабрику. Када су почели проблеми на југословенском нивоу, онда је став СПС-а је био да се не испоручује роба Словенији. А на домаћем тржишту, 60% је ишло за Словенију. **Љубинко Ђуровић**, директор у то време, рекао је да је то немогуће, шта ће Петолетка да ради? Онда су почели да се буне радници, зашто не поштујемо одлуку, и директор је поднео оставку. И почело је да се срозава, па је онда ишла Хрватска, па Босна, па то што је остало у Србији, то је било мало...

*Пензин:* Ниједна фабрика то не може да издржи...

**Марија Тодоровић:** Не може, почело је да се осипа и осипало се 90-их година. Од 2000. није могло да се подигне, а онда је поступно, сад сте сведоци и ви томе, **металска индустрија уништена у Србији**. Значи – нема је више. **Дуж Западне Мораве је био тзв. металски комплекс:** Ужице, Чачак, Краљево, Трстеник, Крушевац... Ту су све били гиганти. Од свих њих, једина је Петолетка остала војни део са 3.000 људи. Добили су годину дана помоћи од државе да нађу купца. Кад су нашли купца, министар Радуловић је то спречио. Од тада, ту и тамо, разговара се са неким, али нико се не одлучује.

### ***Петолеткини радници – виртуози***

**Марија Тодоровић:** Петолетка је специфична по томе што је она израђивала производе који су се уграђивали у друге, рецимо „14. октобар“ – у њихове производе, „Фабрика вагона“ – у њихове производе, у производе бродоградилшта...

Хидраулика и пнеуматика, без тога се не може. То су све ситни делови. Ништа није било велико, али је било много. Јер је став тог нашег директора Крсте Босанца био: **Куповаћемо на тоне, а продавати на граме**. Тај рад који се уложи, то је толико фина израда била, тих цилиндара, да је то невероватно. Голим оком се не може ни видети разлика. Само посебним мерним уређајима.

**Ти Петолеткини радници су били виртуози.** Када је из „Прве петолетке“ требало да се иде на Конгрес самоуправљача у Сарајеву, сваки ОУР (имали смо их 12) предлагао је за Конгрес делегате из своје средине и једнога из целе Петолетке. Ја сам била предложена у свих 12.

Када се листа свела на пет кандидата, **најбољи металостругар Југославије, Миленко Беговић**, који је такође био на тој листи, устане и каже: „Немојмо више да се замајавамо. Да ми изгласамо да Марија иде на тај Конгрес. Све што ја мислим, она то уме боље да каже од мене, а ја ћу, **ако вам фали Марија за тих пет дана, да је направим на стругу онако како стоји.**“ Замислите. Такви су то виртуози били!

### ***Кад засвира прва сирена***

**Марија Тодоровић:** Али то је било време полета, ентузијазма, нико ту није гледао на радно време... Ми смо почињали радно време у шест, наша обавеза је била да дођемо десет минута пре шест, преподне ко ради, а прва сирена свира у десет до шест, друга у пет до шест.

Кад су људи одлазили у пензију, они су долазили да кажу: „**Марија, молим те, шта бих ја могао да радим сада? Ја не могу да седим у кући кад свира прва сирена.**“ Јер он мора да крене, најкасније тада...

### ***Познавање живота радника ради подизања његовог квалитета***



**Марија Тодоровић:** Кад су сви већ прешли на 40-часовну радну недељу, ми смо дуго радили шест дана. Зашто? Зато што друга смена, ако кренемо на петодневну радну недељу, долази сат времена касније кући. Онда је само друга смена гласала када хоће да пређе на петодневну радну недељу. **И када су они изгласали, онда смо прешли.** Значи дотле, није се прешло. Али то није одлучио синдикат, раднички савет или

неко, већ су одлучили људи који су радили у другој смени.

Проблем је што наши радници у другој смени никад нису могли увече да одгледају вести. Никад. Никад не виде вести на телевизији, а телевизија је била важан фактор. Онда смо писали телевизији да уведу **прве вести ујутру.** И то је телевизија уважила.

**То је био начин рада:** мора се упознати свака пора живота и онда, на основу тога, одлучивати.

### ***Недостајуће године живота, а пун стаж***

**Пензин:** Данас се чини да се нема у виду општа слика приликом доношења одлука. Споменули сте, на Трибини, и да држава раднике из пропалих предузећа, да не би добијали отказе и ишли на биро, шаље у превремену пензију, на исти

*испражњени казан. Смањење пензија је, иначе, у највећем делу, утицало на пензионере који су отишли у пуну старосну пензију. Није ли то контрадикторна порука Владе: са једне стране, иде се на продужење година стажа, а са друге, испада да држава кажњава оне који су отишли у пензију са пуним стажем?*

**Марија Тодоровић:** Прво, то сте добро приметили: Кори Удовички и Вербић, министар просвете, они говоре толико и толико људи ће отићи у пензију па ће се тиме олакшати проблем. Међутим, шта значи: раније у пензију? Они немају пун стаж. Сада су увели још и то, и за то смо се жалили, да човек има пун стаж 40, односно жене 35, сад 38, и одбија му се од пензије сваки месец који му недостаје до тих година живота.

*Пензин: И то трајно.*

**Марија Тодоровић:** До краја живота. **Како га стимулишете да оде у пензију? Зато што му дајете да прими ишта, боље него ништа? То није решење. Прво, ако је човек радио 40 година... Ниједан посао није лак да се ради 40 година.**

### **Инвалидске пензије**

*Пензин: Својевремено је Алберт Јегер, док је био шеф мисије ММФ за Србију, изјавио да су пензије у Србији као воћна салата – да ту има свега и свачега. Да ли УСПС заступа интересе сваког састојка те салате?*

**Марија Тодоровић:** Мислите на инвалидске пензије? Ја никада нисам, ни кад сам била председник УО Фонда ПИО, никада нисам реаговала у смислу да је највећи број инвалидских пензија лажно... Никада то нисам радила, никада то нисам признавала, увек сам мислила да је на **савести лекара да то процени**. Али, нажалост, увек је било и биће оних који ће за паре да ураде и мимо професионалне савести. Значи, има и таквих. Али сада, после 15 година од кад је неко у пензији, да доноси документацију да би потврдио да је инвалид...

*Пензин: Зар не би требало да ту документацију чува Фонд ПИО?*

**Марија Тодоровић:** Требало би. Друго, шта значи, после 15 година, човек да је био здрав-здравцат, разболеће се. Те потезе не одобравам. **Они ће се хвалити да су нашли једног који је платио. Увек има и увек ће бити.** Никада то неће бити потпуно чисто и регуларно... Никада. Без обзира ко био у тој комисији. **Али тако понижавати људе... Да после 15 година доноси документацију да би доказао да је инвалид?! Мислим да није лепо. Није ни паметно. Ствара несигурност.**

Прво, малопре сте поменули, уводи се несигурност код људи зато што плаћа допринос па не зна на шта ће изаћи и да ли ће добити пензију. То млади људи тако и кажу: Неће ни бити пензије кад ја будем ишао у пензију.

То је та несигурност, то је проблем управљања државом. Нормална држава је имала сигурност. Као што се зна да ће сунце да сване, тако је пензија била сигурна, тако је плата била сигурна.

### **Усклађивање пензија**

*Пензин:* Све државе настале из бивше СФРЈ развиле су различите моделе усклађивања пензија, и то у односу на два параметра: раст цена и раст просечне плате. Србија је још раније променила начин усклађивања пензија. Оне се усклађују само са трошковима живота, напуштена је тзв. швајцарска формула. На крају се заобишло и усклађивање са растом цена, већ се усклађују за по 0,5 одсто. Сад се људи шале да ће најављено повећање у ствари бити то – законско повећање за 0,5 одсто.

**Марија Тодоровић:** А шта је то? Како су донели одлуку, да их пита човек. Није ни инфлација, није ни ово, ни оно. **У томе је проблем, јер то усклађивање, то повећање, по закону је обавеза.**

Обавеза је усклађивање два пута годишње – у априлу и у октобру. Треба да се каже шта су параметри те одлуке о висини. Швајцарска формула је била прописана законом, па су је ескивирали, па су дошли до 0,5. Али тако су могли да узму колико расте дрво кад је суша, а колико кад је влажно. То нема везе.

**Треба да се нађе органска веза са висином усклађивања, са нечим што је логично: или растом производње или БДП, инфлацијом или растом личних доходака...**

### **Положај запослене жене и животни век пензионерке**

*Пензин:* Ви сте се и раније залагали да жене задрже пензијску бенефицију са образложењем да се жене током живота налазе у неповољнијем положају од мушкараца и да се то мора поштовати. Сматрате и да статистика указује да је женама лошије у пензији него мушкарцима. Како то?

**Марија Тодоровић:** Ево јуче сам прочитала чланак да жене живе дуже, чак до 80 година. **Жене пензионерке умиру раније од мушкараца пензионера.** Мушкарци пензионери надживе у својој популацији мушкарце, а жене пензионерке умиру много раније.

**Значи, мушкарци живе дуже ако су били у радном односу, а жене имају вишеструке обавезе:** оне раде у породици, оне кувају, оне перу... Хоћете рећи: па нек узме некога ко ће то да ради. Са којим парама ће то да плати?

Кад сам ја први пут тај податак објавила, онда је Бошко Мијатовић рекао да је то немогуће – жене живе дуже од мушкараца. Да, али у Муртеници можда. **Оне које су радиле, живе краће.** Бошко ме је питао како сам дошла до тог податка.

Умрле пензионерке, њихове године живота су сабране и подељене са бројем умрлих пензионерки. Је ли то статистички исправан метод? Каже, јесте. Е па то ти је то.

Кад смо радили **закон 2003.** ја сам била у тој екипи, већ сам била пензионер. Гордана Матковић је водила тај посао, и све из Фонда, из министарства, **све су биле жене. Али само сам ја тражила да остане разлика у годинама живота за жене и за мушкарце.**

*Пензин:* *Како то објашњавате? Жене не желе да признају да им је теже?*

**Марија Тодоровић:** Не. Оне су све биле младе и само су се **бориле за равноправност.** А ја сам говорила да треба обезбедити да жена доживи те године као мушкарац. **Да д о ж и в и.**

Гордана Матковић је отишла код Ђинђића. Требало је да он каже за коју је варијанту. Рекла му је да су сви у радној групи за изједначавања, а да сам само ја против. Вратила се и каже: „**Зоран Ђинђић подржава Ваш став да остане разлика,**„. Ја сам то тражила на основу стручне анализе ситуације и положаја запослене жене. **Јер запослена жена, у индустрији, има тешке услове живота.** У просвети, лекар, хирург, да ли су исти услови као мушкарцу? Нема она никакве повластице кад ради, али после је чека породица и чекају је обавезе у породици. Дакле, то не може да не носи део животне енергије. Да не скраћује живот.

### **Организована заштита интереса пензионера Србије**

*Пензин:* *Могу ли, они пензионери који се не слажу са смањивањем пензија, да се организују?*

**Марија Тодоровић:** **Ја мислим да могу и да треба.** Истина, не знам како ћемо да решимо тај **материјални проблем** да се направе стручне службе које ће да опслужују те потребе организације пензионера. Не знам како ћемо то да решимо, а то је велики проблем. То је велика кочница. Ми смо сада примељени од синдиката, али то није за велике скупове.

**Успели смо само захваљујући доброј вољи.** Све је то тешко организовати без средстава. Истина, ми смо мислили да се пријавимо за неке међународне пројекте, па ћемо покушати. Можда ћемо ту проћи.

У оквиру ФЕРПА (*Европско удружење пензионера и старијих људи – прим. Пензин*), ми смо имали **пуну подршку за све што смо до сада урадили,** писали су писма председнику владе и председнику државе. Није вредело. Да ли су они то прочитали или нису прочитали – не знам. Али ми смо имали њихову подршку за све акције које смо имали. **Сад ће бити Конгрес ФЕРПА у Будимпешти. Наша делегација иде тамо и изнеће наше ставове и идеје.**

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ:

ДОНОСИМО ДЕТАЉАН ИЗВЕШТАЈ  
СА КОНГРЕСА ФЕРПЕ У БУДИМПЕШТИ  
ОДРЖАНОГ 9, 10. И 11. СЕПТЕМБРА ОВЕ ГОДИНЕ.  
НАША ОРГАНИЗАЦИЈА ПОСТАЛА ЈЕ  
ПУНОПРАВНИ ЧЛАН  
ЕВРОПСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ ПЕНЗИОНЕРА И СТАРИХ ЛИЦА